

Siyasi İstikrar İndeksi (Sİİ)

Referans No: 130662

Ucu Ucuna Değil Dengi Dengine

Kriz ortasında, olgunlaşmamış düşünceyle kırılğan zeminde hareket etmek, insan tekinin olduğu gibi devletlerin de endişesindedir. Fakat insan teki için ham görünen, devletler katında bazen, derin tecrübede kendiliğinden pişen düşüncededir. Siyasi karar, kendisini teşkil ettiren şartlardan bağımsızlaşabilme kapasitesinin ürünüdür.

Ukrayna krizinin temelinde **jeo-politik gerçekçilikten uzaklık** yatmaktadır. Ukrayna, kan ve demir ya da kan ve irfanla kurulmuş değildir. Rusya parçalanmış, Ukrayna zuhur etmiştir. *Egemen Ukrayna*, politik safsatadır. Ukrayna'nın gerçek kuruluşu 1995-Budapeşte mutabakatıyla, güya egemenlik, en baştan yalan ve blöfle tesis edilmiştir. Ukrayna'ya verilen bağımsızlık ve egemenlik hakkı, toprak bütünlüğü güvenceleri, tutulmamıştır.

1995'te kısaca, kürenin 3. büyük (sayısal) nükleer gücü Ukrayna'nın nükleer kapasitesi tasfiye edilecek, karşılığında Rusya Ukrayna'ya saldırmayacaktı. Saldırmasını kim engelleyecekti? ABD ve İngiltere. ABD-İngiltere, 2014'ten beri artan frekans, yükselen profilde Ukrayna hava sahasında uçtu, Karadeniz'de savaş gemisi yüzdürdü ama on binlerce askeriyle Ukrayna sınırına yığınaklanan Rusya'ya geri adım attıramadı.

Ukrayna, Kırım'da süreli anlaşmalarla tesis edilmiş Rus donanma üsleriyle ham-petrol ve doğal gaz geçişlerinden hat kullanım bedeli ve indirim hakkı alacak, Donbass ve Lugansk'ın özerkliğini kabullenecekti. Donbass ve Lugansk ağır sanayisi başta olmak üzere Rus ekonomisiyle sıkı-eşleşecek, ortak uçak ve metalürji yatırımları alacak, gül gibi geçinilip gidilecekti. Ukrayna reddetmiştir.

ABD ve İngiltere'nin müdahaleleri, manipülasyonları, zaman zaman baskılarıyla reddetmiştir. Bu ret, Almanya'nın Kuzey Akım Türkiye'nin Türk Akımı'na (ABD'ye rağmen) evet demeleriyle geçersizleşmiştir. Başka ifadeyle, Ukrayna jeo-politik tabutuna son iki çiviye çakan Almanya ve Türkiye idi! Gizli direnç diyelim, Suriye'den Türkiye'yi kırpmam hamlesinin jeo-politik intikamı diyelim, değişmez. Gözetilmesi gereken, Ukrayna'nın Rusya-Putin'in hayli cazip tekliflerini reddi, anılan iki hatta onlarca milyar USD yatırım harcamasına yol açmıştır. Putin doğal olarak, bu harcamalara yol açandan "fatura paylaşımı" bekleyecektir.

Şimdi Ukrayna işgal altında, bundan sonra yapılabilecekler odaklanılmalıdır. ABD-İngiltere'nin Rusya'yı Ukrayna-Dinyeper hattında yıpratma savaşına çekeceğine, bunun ciddi hazırlıklarını yürüttüğünü ilk-raporlayandık. 2020-21, bu seri raporlarımızla geçti. **2022'de işgal başlamış, süratle tamamlanacağını,** çökük Ukrayna ordu ve ağır kirli/yoz Ukrayna siyasetinin tam-derdest edileceğini kestirmekteyiz. İşin kısa müddetli kısmı buydu, asıl ve uzun sürecek olanı, **Rusya-Ukrayna karmaşık/zor anlaşma düzeninin tesis ve sağlamlıkla sürdürülmesi**dir.

Rusya, 1995 mutabakatını artık kabul etmeyecek, iptaldir. Rusya zaten Ukrayna'nın NATO'ya giremeyeceğinin güvencelenmesi için savaşı göze almıştır. Şimdi işgal ettiği Ukrayna'nın tekrar ABD-İngiltere (NATO) anlaşmasıyla güvence altına alınması, politik absürttür. Kısaca, Rusya için Ukrayna konusunda NATO, ABD nezdinde temerküz etmiş iradeyle tek taraflı beyanda bulunabilecek, bunu maddiyata (*Doğu Avrupa'dan takvime bağlanmış silah-birlik çekilişlerine*) bağlayacak aktör olup Ukrayna için karşılıklı (Rusya-Ukrayna-NATO) muhatap / imzacı konumunu kaybetmiş örgütlenmedendir.

Öte yandan Ukrayna için "imzacı" NATO, Rusya için kabul edilemeyecek olmaktan başka, sözüne güvenilmesi tamamen ihtimal dışı kalmış örgütlenmedendir. Zelensky ya da başkası, NATO'ya, herhangi güvencesine, Ukrayna halkına nasıl evet

dedirtecektir. Neticeten Ukrayna, Rusya ile varılacak anlaşmaları Anayasasına derç edecek ve bunu **halk oylamasıyla mühürleyecektir**. Rusya bunu kuvvetle muhtemel aslı şart olarak öne sürecektir. Bu yolla Rusya, Ukrayna anlaşma zeminini Batı'dan ayırıştırmış olacak, Almanya tam, Fransa kısmen istisnadandır.

Elimizde yol haritası şekillenmektedir; Rusya-Ukrayna anlaşmasında NATO (ABD-İngiltere) dışlanacak, halkoylamasıyla meşruiyet tamamlanacak, peki ya askerî güvence? **Ukrayna, Rusya'nın bir daha ileri gidememesi, varılan anlaşmaya riayeti için askerî güvencesini kimden nasıl alacaktır?** *Risk İzlekleri'*yle son *Boğazları Kapatma Kararı* ara raporlamamızda izah ettik.

Rusya'nın Ukrayna'da nispi kapalı harekât ortamı üretmesinde Türkiye, kritik ana-desteğiydi. Türkiye, Ukrayna'nın jeopolitik erişiminin, sahilden askerî güvencesinin anahtarını elinde tutan ülkedir. Şubat-Mart.2022'de Boğazları kapatmasını bildiği gibi yeri zamanı gelir açmasını da bilir.

Türkiye, tırmandırma bölgelerinin sınırlanma ve tasfiyesi, güvenli bölgelerin tesis, ayırıştırma ve güvence altına alınmasında, Suriye'de, Karabağ'da Rusya ile omuz omuza çalışmıştır. Türkiye, Rusya'nın hava saha sözüne güvenerek karada harekâta girişmiştir. Libya'da Rusya ve Türkiye sıcak temas hattında doğrudan, Doğu Akdeniz'de ise dolaylı işbirliğindedir.

Türkiye, Rusya-Ukrayna anlaşmasının sahada uygulanmasında askerî destek verebilecek, Ukrayna ordusunun toparlanmasını (*barışçıl ve merkezî kılınması, Rusya'ya karşı mevzilenip yeniden savaşıma niyetinden uzak tutulması, en önemlisi Ukrayna siyaset kurumunun ağır işlevsizliğinden kollarınması kastedilmektedir*) destekleyebilecek, Ukrayna'da tesis edilecek güvenli bölgelerin ayırıştırılma uygulamasını yürütebilecek yetenek ve herkes nezdinde güvene sahiptir. Misal 3-4 gündür Ukrayna'da sivillerin tahliyelerinde işlenen katliamlar ortada, failleri Batıda gizlense de gözetilmelidir.

Türkiye, Rusya-Ukrayna arasında hem tarafsız hem güvenilir ülkededir. Böyledir ancak Türkiye, jeo-politik açık gerçekleri reddeden Batı âlemi gözünde *Ukrayna'yı parçalama* ve Rus operasyonunun bileşeni gibi görülmemeli, gösterilememelidir. Ukrayna'nın parçalanacağı, mevcut şartlara nazaran katî olduğu kadar tabiidir. Böyledir ancak süreç sıcağı sıcağınayken, Batı'nın silahlandırılmış (*yüz yüze muharebe için, Ukrayna hava saha ve sınırlarının korunması için değil, yani Rusya'yı yıpratmak için*), sahtelikle motive edilmiş, aslında istismar edilmiş Ukrayna uygulamasından çabucak çıkması beklenmemelidir. Bahiste **Türkiye, Almanya hatta Fransa'yı diplomatik olarak yanına almayı hedeflemeli, bunu "Barış Gücü" için şart zemin** saymalıdır.

Rusya-Ukrayna anlaşmasında Kırım, Donbass ve Lugansk gibi meseleler yer alacaktır. Bu tür anlaşmalarda yabancı Barış Gücü, son derece gerekli ve işlevseldir. Rusya-Ukrayna anlaşsa da bu, manipülatif gayretlerin hedefi (*Ukrayna'da düşürülen sivil yolcu uçağı, aşırı sağcı grupların Avrupa, İngiltere, ABD destekli denetim dışı eylemlilik ve siyaset üstünde tayin edicilikleri, 2014'ten beri süren çatışmalar, sıcak temas hattının bir türlü söndürülememesi, Minsk Grup işlevsizlikleri*) ortadadır.

Ucu ucuna gibi görünen, aslında, Suriye ve Karabağ düşünüldüğü Boğazları kapatma kararımız dikkate alındığında, süreç, dengi denginedir. 10.Mart.2022 Antalya Rusya-Ukrayna görüşmelerinde **Ukrayna'nın talebi Rusya'nın temkiniyle Türk Barış Gücü güvence ve destekli anlaşma mekanığı radara** alınmalıdır.

Saygılarımızla,

S Bilişim Danışmanlık

"Bu raporun barındırdığı ya da dayandığı bilgiler yazarlarının doğru ve güvenilir olduğuna inandığı kaynaklardan alınmış ve akademik denetime tabi tutulmuştur. Bununla birlikte üçüncü şahıslardan alınan hiçbir bilginin doğruluğu ve tamlığı bağımsız olarak onaylanmamış buna dair bir garanti verilmemiştir. Rapordaki ifadeler geleceğe dair güncel beklentiler temin edebilir ve doğrudan güncel veya tarihi bir gerçeğe ilişkin olmayan herhangi bir beyan içerebilir. İşbu ifadeler bilinen / bilinmeyen riskler, tereddüt ve kapsamlı olarak belirtilmemiş başka faktörler içerebilir. Bu rapora katkıda bulunanlar sürekli değişen bir çevrede faaliyet gösterdiğinden devamlı yeni risklerin ortaya çıkması doğaldır. Okuyucu bu ifadeler aşırı bir güven sergileyerek yatırım ya da ticari bir işlem yapmalarını için uyarılmaktadır. Raporun hazırlanmasına katkıda bulunanlar yeni bir bilginin doğuracağı sonucu müteakiben hiçbir ifade üzerinde halka açık bir güncelleme yapma zorunluluğu taşımaz. Raporu yazarlar bu bilgilerin kullanımına bağlı doğacak hiçbir zarar yahut kayıptan hiçbir şekilde sorumlu tutulamazlar." **Tüm hakları saklıdır. Bu raporun hiçbir parçası fotokopi, kayıt, bilgi depolama ve yeniden kullanımı mümkün kılacak araç / sistem dâhil olmak üzere alıntı yapılamaz, yeniden yayınlanamaz.**